

Tanker omkring hydrologisk målsetting

Hydrologiens fremtid i Norge var tema på et større debattmøte i Oslo den 8. mars i år. På møtet, som var arrangert i IHD's (Internasjonale hydrologiske dekade) regi, ble det gitt en rekke innlegg både av praktisk og vitenskapelig art. Samme kveld arrangerte NFVV et møte i Høyres Hus i Oslo, hvor det av professor Heggstad ble redegjort for formiddagens forhandlinger. På sistnevnte møte ble det også redegjort for noen aktiviteter innenfor IHD's virksomhet. Alle forberedte innlegg er gjengitt i dette nr. av VANN. Som en innledning til disse redegjørelser har sivilingeniør Erik Ræstad, som bl. a. er viseformann i Den nordiske hydrologiske forening, følgende kommentarer angående hydrologiens fremtid i Norge:

Red.

«La oss ikke gå inn i fremtiden med ryggen foran,» sa en av mine medarbeidere.

Med det mente han å gi uttrykk for skepsis over all den retrospektivt-baserte prognosevirksomhet som preger nåtidens samfunnsplanlegging.

Vi bygger i dag i stor utstrekning våre planer på ekstrapolering av de vekstkurver utviklingen hittil kan oppvise. Vi planlegger fremtiden for å kunne muliggjøre en fortsettelse av denne utvikling. Og når det målet er nådd, er prognosen oppfylt. «Se, vi hadde rett — dengang i 1972,» sier vi i 1992.

Da bruker vi 800 liter konsumvann pr. person pr. døgn og *tror* det er uttrykk for velstand.

Da bruker vi 18 000 kWh pr. person pr. år og roper hurra over at vi fortsatt er verdens ledende vannkraftnasjon, underforstått at vi forbruker mer hydro-elektrisk energi enn noen andre har klart.

(Da er det 0,7 personer pr. personbil i rushtiden, og noen biler må følgelig være førerløse.)

Det er nødvendig *nå* å innse at en utvikling etter disse linjer har en uhyggelig effekt på det miljø vi skal leve i når den tid kommer.

Det må bli hydrologenes oppgave som samfunnsborgere å si klart fra at vi trenger en styring av utviklingen som *ikke* tar sikte på å definere fremtidens behov ut fra etterspørselen i dag, men ut fra hvor-

dan vi ønsker at livsforholdene skal være for alle samfunnsborgere *når planperioden er utløpt*.

Derfor må vi nytte våre naturressurser, herunder våre vannforekomster, slik at det blir optimal balanse mellom den nytte vi gjør oss av naturen, og den risiko vi dermed utsetter oss for.

For å kunne definere disse kriterier, må vi først og fremst skaffe oss et holdbart grunnlag for å målgi selve ressursene.

Vi må nå frem til kommensurable mål for begrepene «nytte» og «risiko». Det er på ingen måte sikkert at den rette målenheten er kroner.

Men ganske særlig er det viktig at fagets utøvere aksjonerer samlet og taler et sprog som næringslivets ledere og de folkevalgte representanter forstår, og respekterer i selve beslutningsprosessen.

Hydrologens kortsiktige fremtidsmål må derfor være å skaffe seg en dyptpløyende forståelse av virkningene av menneskelige inngrep i det hydrologiske kretsløp.

Vi må lære oss selv og de besluttende instanser og myndigheter opp til å vurdere hva optimal utnyttelse innebærer og til verdsettelse av risikomomentene.

Vi må derfor legge den aller største vekt på urban-hydrologi og på vassdragenes og vannforekomstenes miljø-faktorer.

I hydrologisk målsetting på lengre sikt må vi ikke bare legge vekt på å fremstille hva vi som hydrologer *kan* gjøre, men vi må i stor bredde delta i å utvikle en forståelse for hva vi som samfunnsmedlemmer *bør* gjøre.

Det er i den sammenheng meget interessant å notere seg den sterkt utvidede definisjon av hydrologien som Gunnar Lindh og Malin Falkenmark innleder sin nye lærebok*) med, og som slutter med setningen:

«Hydrologin inkluderar i sig de tekniskt naturvetenskapliga principerna för exploatering och hushållning av vatten, betraktat som en naturressurs.»

Dersom dette ledd er korrekt som innbefattet i faget hydrologi, er det en mektig utfordring til våre hydrologer, og kravet til faglig bredde er blitt voldsomt utvidet.

Jeg tror at dette er riktig.

Jeg vet at det er viktig.

Erik Røstad.

---

*) Gunnar Lindh og Malin Falkenmark: Hydrologi. En innledning til vattenresurslären. Studentlitteratur, Lund 1972.